

HEMŞİRELİK BİLİMİ
Dergisi

Journal of
NURSING SCIENCE

Hemşirelik Bilimi Dergisi

Journal of Nursing Science

<http://dergipark.gov.tr/hbd>

e-ISSN:2636-8439

Orijinal Araştırma

Yoğun Bakım Ünitelerinde Yatan Hastaların Deneyimleri ve Anksiyete-Depresyon Durumları Hospitals In Intensive Care Units Experience And Anxiety-Depression Status

Rahşan ÇAM^{*a}, Büşra ŞAHİN^a

^a Adnan Menderes Üniversitesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, AYDIN

ÖZET

Giriş: Yoğun bakım ünitesindeki hastaların mahremiyet eksikliği, hareketsizlik, ağrı, gibi birçok stres yaratan durum ile karşılaşmaktadır.

Amaç: Bu çalışma yoğun bakım ünitelerinde en az 24 saat yatan hastaların yoğun bakım ünitesine ilişkin deneyimlerini, anksiyete ve depresyon düzeylerini belirlemek amacı ile kesitsel olarak planlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma Mart-Nisan 2016 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin yoğun bakım ünitelerinde en az 24 saat kalan daha sonra kliniklere çıkarılan 18 yaş üstü 52 gönüllü hasta ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında hasta tanıtım formu, Yoğun Bakım Deneyim Ölçeği ve Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma ve ki-kare testi, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların yaş ortalamalarının 56.84 ± 7.94 , %84.6'sının evli, %40.4'ünün ilköğretim mezunu, %32.2'sinin ev hanımı ve %94.6'sının bir sosyal güvenceye sahip olduğu saptanmıştır. Hastaların yoğun bakımda yatış sürelerinin ortalama 79.42 ± 62.37 /saat (min:2, max:336) olduğu ve %63.5'inin diğer hastaları gördüğü belirlenmiştir. Hastaların yaş grupları, diğer hastaları görme ile yaşadıkları duygular ve depresyon alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Sonuç: Çalışmamız sonucunda hastaların yaşının, yoğun bakıma yatış sıklığının, diğer hastaları gördüklerinde yaşadıkları duyguların anksiyete ve depresyon ile ilişkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yoğun bakım, Anksiyete, Hasta Deneyimleri

ABSTRACT

Background: Patients in the intensive care unit are faced with many stressful situations such as lack of privacy, inactivity, pain.

Aim: This study in intensive care unit for at least 24 hours of inpatient experiences and anxiety for patients in the intensive care unit was conducted in order to determine the cross-sectional state of depression.

Methods: This study was conducted with 52 volunteer patients over 18 years of age who were admitted to clinics for at least 24 hours in intensive care units of a university hospital between March-April 2016. Patient identification form, Intensive Care Experience Scale and Hospital Anxiety Depression Scale were used to collect data. Number, percentage, mean, standard deviation and chi-square test, Mann Whitney U test, Kruskal Wallis test were used in the evaluation of the data.

Results: It was determined that the average age of the participating patients was 56.84 ± 7.94 , 84.6% were married, 40.4% were primary school graduates, 32.2% were housewives and 94.6% had a social insurance. The mean duration of stay in the intensive care unit was 79.42 ± 62.37 /hour (min: 2, max: 336) and 63.5% of the patients had other patients. There is a significant relationship between the age groups of the patients and the mean scores of the emotional and depression subscale scores experienced by other patients ($p \leq 0.05$).

Conclusion: As a result of our study, it was seen that the age of the patients, the frequency of intensive care and hospitalization, and the feelings they experienced when they saw other patients were associated with anxiety and depression.

Keywords: Intensive care, Anxiety, Patient Experiences

☆Bu çalışma 19-22 Mayıs 2016 tarihleri arasında Çeşme'de düzenlenen olan 2. Dâhili ve Cerrahi Yoğun Bakım Hemşireliği Kongresinde Poster Bildiri olarak sunulmuştur.

*Sorumlu Yazar: Rahşan ÇAM

Adres: Adnan Menderes Üniversitesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, AYDIN

e-posta: rahsancam77@gmail.com

Giriş

Yoğun bakım üniteleri (YBÜ), yaşamları tehdit altında olan hastaları, sağlıklı bir yaşama döndürebilmek için çalışan, alanında uzman sağlık personelinin 24 saat kesintisiz hizmet sunduğu klinik birimlerdir (Güngör, 2015). Yoğun bakım ünitesindeki hastalar birden fazla stresle karşılaşır; invaziv prosedürlerin varlığı, mahremiyetin eksikliği, ailenin ayrılması, hareketsizlik, ağrı, sıklıkla mekanik ventilasyon ihtiyacı, sürekli gürültü, kötü yönelim işaretleri, sık uyku kesintileri ve tanıdık olmayan kişilerin varlığı hastaları olumsuz etkilemektedir. Ayrıca, YBÜ hastalarının uyku döngüsünün bozulması bağışıklık sistemini etkileyebilir, enfeksiyonlara karşı direncini azaltabilir ve yara iyileşmesinde gecikmeye neden olabilir (Alasad, Tabar ve Ahmad 2015). Hastanın bireysel özellikleri, YBÜ’de yatmak gibi zor deneyimleri strese sebep olabilmektedir (Okanlı, Özer, Akyıl ve Koçkar 2006; Durmaz Akyol 2008; Karamustafaoğlu ve ark. 2010).

Yoğun bakım üniteleri, en ciddi tıbbi ve cerrahi hastalığı olan hastalara en iyi bakımı sağlamaya çalışan birimlerdir. Bu birimler, hastaların hem fiziksel hem de psikososyal açıdan birçok stres kaynağıyla karşılaştığı ortamlardır. YBÜ’deki stresörler fiziksel (ventilatör kullanımı, sakşın, iğne stikler vb), fizyolojik (hareket kısıtlılığı, sık muayene veya dokunulma, konfüzyon, iletişim güçlüğü vb) ve çevresel (ışık ve gürültü, konforsuz yataklar, hoş olmayan görüntü ve kokular vb) olarak tanımlanmaktadır. Bu stresörlere hastanın yanıtı tıbbi tanı, prognoz, kültür, sosyal destek, aile ilişkileri, yaş, cinsiyet, gelişim düzeyi, mental durum, baş etme mekanizmaları gibi faktörlere bağlıdır. Hastalıklar, travma, ve cerrahi girişimler benlik kavramında rahatsızlıklara neden olabilmektedir (Durmaz Akyol 2008; Adsay ve Dedeli, 2015). Literatürde hastaların yoğun bakım deneyimleri ile ilgili kötü deneyimleri olduğu gözlenmiştir (Demir, Akın Korhan, Eşer ve Khorshid 2009; Hindistan, Nural ve Öztürk 2009; Tunçay ve Uçar, 2010; Özdemir, 2010).

Yoğun bakım ünitelerinde yatan hastaların yaşadıkları deneyimlerin ve anksiyete depresyon durumlarının değerlendirilmesi; yoğun bakım sürecinde hizmet verilen hastaların tedavi ve bakım sürecine katkı sağlayabilir. Hastaların yoğun bakım deneyimleri ve hastane anksiyete depresyon durumları ile ilişkisi incelendiğinde herhangi bir araştırmaya rastlanmamış ve bu konunun araştırılması planlanmıştır. Hastaların yoğun bakım deneyimleri ile ilgili çalışmalar araştırıldığında, hastaların yoğun bakım deneyimlerini belirlemek amacıyla sınırlı sayıda çalışma yapıldığı belirlenmiştir (Akıncı, Kanbak, Güler, Canbay ve Aypar 2007; Özdemir, 2010; Özşaker, Alcan ve Korkmaz 2013; Adsay ve Dedeli, 2015).

Bu araştırmanın amacı, yoğun bakımda en az 24 saat tedavi ve bakım hizmeti almış ve taburcu olan hastaların yoğun bakım ortamı ile ilgili deneyimlerini incelemektir.

Araştırmadan elde edilen bulguların hemşirelere, yoğun bakımda yatan hastaların yoğun bakım deneyimlerinin olumlu yönde olabilmesi için gerekli hemşirelik girişimlerini planlayabilmede yol gösterici olacağı düşünülmektedir (Öz, 2004; Adsay ve Dedeli 2015).

Araştırmanın Amacı

Araştırma, hastaların yoğun bakım ünitesinde en az 24 saat yatan hastaların yoğun bakım ünitesine ilişkin deneyimlerini ve anksiyete

depresyon durumlarını belirlemek amacıyla kesitsel tipte planlanmıştır.

Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Yoğun Bakım Ünitesinde yatan hastaların deneyimleri nelerdir?
2. Yoğun Bakım Ünitesinde yatan hastalar anksiyete ve/veya depresyon yaşıyor mu?

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Kesitsel bir araştırmadır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Araştırma Aydın il merkezinde 15 Mart-15 Nisan 2016 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin dahili ve cerrahi kliniklerinde yürütülmüştür.

Araştırmanın Evreni/Örnekleme

Araştırma evrenini bir üniversite hastanesinin dahili ve cerrahi kliniklerinde yatmış olup servise taburcu olmuş olan hastalar oluşturmaktadır. Evrenin tamamının örneklem hacmi ve araştırmaya dahil olma kriterleri doğrultusunda çalışmaya alınması planlandığından herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmemiştir. Araştırma kapsamına 15 Mart-15 Nisan 2016 tarihleri arasında 24 saat yatışı bulunan, 18-65 yaş arasında bulunan ve herhangi bir iletişim sorunu olmayan 52 hasta dahil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda düzenlenen 11 sorudan oluşan hasta tanıtım formu, 19 maddeden oluşan 5’li derecelendirme şeklinde oluşturulan YBDÖ ve 14 sorudan oluşan HAD ile araştırma verileri toplanmıştır.

Hasta Tanıtım Formu

Araştırmacılar tarafından literatür (Terzi ve Kaya 2012; Dedeli ve Akyol 2015) taranarak hazırlanan sosyodemografik özellikler (yaş, cinsiyet, medeni durum, meslek, sosyal güvence) tedavi görülen yoğun bakım ünitesi, yoğun bakıma yatış sayısı, yoğun bakımda kalma süresi yatış nedeni ile ilgili soruları içermektedir.

Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği –HAD: Zigmond ve Snaith (1983) tarafından hastada anksiyete ve depresyon yönünden riski belirlemek, düzeyini ve şiddet değişimini ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkiye’de geçerlilik güvenilirlik çalışması Aydemir ve ark. (1997) tarafından yapılmıştır. Bedensel hastalığı olan hastaların anksiyete ve depresyonu kısa sürede tanılayıp risk grubunu belirlemek için kullanılır. Toplam 14 sorudan yedisi (tek sayılar) anksiyeteyi ve yedisi (çift sayılar) depresyonu ölçmektedir. Yanıtlar dördümlü Likert biçiminde ve 0-3 arasında puanlanmaktadır. Ölçekteki maddelerden 1., 3., 5., 6., 8., 10., 11. ve 13. maddeler giderek azalan şiddet gösterirler ve puanlama 3, 2, 1, 0 biçimindedir. Bunun yanı sıra 2., 4., 7., 9., 12. ve 14. maddeler ise 0, 1, 2, 3, biçiminde puanlanırlar. Anksiyete alt ölçeği için 1., 3., 5., 7., 9., 11. ve 13. maddeler toplanırken; depresyon alt ölçeği için 2., 4., 6., 8., 10., 12. ve 14. maddelerin puanları toplanır. Hastaların her iki alt ölçekten alabilecekleri en düşük puan 0, en yüksek puan 21’dir. HADÖ’nin Türkçe formunun kesme noktaları anksiyete alt ölçeği (HAD-A) için 10, depresyon alt ölçeği (HAD-D) için 7 olarak saptanmıştır (Aydemir, 1997).

Yoğun Bakım Deneyim Ölçeği (YBDÖ) Rattray ve arkadaşları tarafından 2004 yılında yoğun bakım hastalarının yaşadıkları deneyimleri değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. YBDÖ'nün Türkçe geçerlik güvenirliği Demir ve arkadaşları (2009) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin madde toplam puan korelasyonu 0,30-0,68 arasında değiştiği ve cronbach alfa katsayısının 0.79 olduğu bildirilmiştir. YBDÖ toplam 19 maddeden oluşmaktadır ve 5'li derecelendirilmeli şeklindedir. Ölçekte ilk 10 sorunun değerlendirmesinde; "her zaman" ifadesine 1 puan, "çoğu zaman" ifadesine 2 puan, "bazen" ifadesine 3 puan, "nadiren" ifadesine 4 puan, "hiçbir zaman" ifadesine 5 puan verilmekte, 11-19. sorularda; "kesinlikle katılıyorum" ifadesine 1 puan, "katılıyorum" ifadesine 2 puan, "kararsızım" ifadesine 3 puan, " katılmıyorum" ifadesine 4 puan, "kesinlikle katılmıyorum" ifadesine 5 puan verilmektedir. Ölçekteki maddelerden 4 tanesi ters maddedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 19 en yüksek puan 95'dir.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmaya katılmada gönüllülük esas alınarak hastalara çalışmanın amacı anlatılmış ve hastalardan yazılı onam alınmıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Ölçekleri doldururken ölçek maddelerini anlamada güçlüğü olan hastalara, araştırmacı tarafından ölçeğin her bir maddesi açıklanmış ve hastaların ölçek maddelerini anlayarak cevaplandırmaları sağlanmıştır. Tüm veri toplama formlarının doldurulması yaklaşık 15-20 dakikada tamamlanmıştır. Kişisel bilgi formundaki soruların anlaşılabilirliği ve kullanılabilirliğini geliştirmek ve veri toplama işlemini standardize etmek amacıyla 10 hasta ile ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama sonucunda anket formunda değişiklik gerektirmediği görülmüş ve bu hastalar araştırma örneğine dahil edilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler Adnan Menderes Üniversitesi'nde kullanılan lisanslı istatistik paket programı (IBM PASW statistics 18, Hong Kong) ile analiz edilmiştir.

Bu çalışmada hastaların Sosyodemografik Özellikler, Yoğun Bakım Yatış Süreci ile ilgili bilgiler, YBDÖ ve HADÖ puanları yüzdelik, aritmetik ortalama, standart sapma ile incelenmiştir. Hastaların sosyodemografik özellikleri yoğun bakım yatış süreci ile ilgili bilgilerin YBDÖ ve HADÖ puan ortalamaları ile karşılaştırılması Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri ile yapılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın verilerini toplanabilmesi için Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu ve Uygulama Araştırma Hastanesi Başhekimliği'nden yazılı izin alınmıştır. Araştırma protokolü Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu tarafından onaylanmış olup protokol no: 2016/860'dır. Araştırma kapsamına alınan hastalara araştırma ile ilgili bilgi verilmiş ve yazılı onamları alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Hastaların Sosyodemografik Özellikleri (n=52)

Yaş Grupları	Sayı (n)	Yüzde(%)
35-45 yaş	6	11.5
46-55 yaş	10	19.2
56-65 yaş	30	57.7
65 ve üzeri	6	11.5
Medeni Durumu		
Evli	44	84.6
Bekar	8	15.4
Eğitim Durumu		
Okuryazar Değil	8	15.4
İlkokul Mezunu	21	40.4
Ortaokul Mezunu	11	21.2
Lise Mezunu	11	21.2
Fakülte/Yüksekokul	1	1.9
Meslek		
Ev Hanımı	17	32.2
İşçi	10	19.2
Emekli	9	17.3
Çiftçi	5	5.8
Serbest	4	7.7
İşsiz	3	5.8
Sosyal Güvence		
Var	3	94.6
Yok	49	5.4

Araştırmaya katılan hastaların hastaların yaş ortalaması $56,84 \pm 7,94$ 'dür.(min:37, max:70) Hastaların medeni durum, eğitim durum, meslek ve sosyal güvence durumları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 2. Hastaların Yatış Süreci İle İlgili Bilgiler(n=52)

Yoğun Bakım Ünitesi Yatış Süre Ort.(sa)	79.84 ± 61.91 (min:24,max:336)	
	Sayı(n)	Yüzde(%)
24-48 saat	21	26.9
49-73 saat	20	38.5
74-98 saat	1	1.9
99-123 saat	5	9.6
124 saat ve üstü	5	32.5
Yoğun Bakıma Yatış Sıklığı		
1 kere	32	61.5
2 kere	16	30.8
3 kere	3	5.8
Yoğun Bakım Ünitesi Yatış Kliniği		
Cerrahi Yoğun Bakım	29	55.8
Kalp Damar Cerrahi	9	17.3
Dahiliye Yoğun Bakım	8	15.4
Koroner Yoğun Bakım	6	11.5
Diğer Hastaların Bakım ve Tedavilerini Gören Hastalar	33	63.5
Diğer Hastaların Tedavi ve Bakımını Görme Durumunda Yaşananlar		
Rahatsız Olmayan Hastalar	4	20
Morali Bozulan Hastalar	7	13.5
Aynı İşlemlerin Kendisine Uygulanacağını Düşünen Hastalar	4	20
Korkunç Göründüğünü Düşünen Hastalar	5	25

Hastaların yoğun bakım süreci ile ilgili bilgiler (yatış süre ortalaması, yoğun bakım yatış sıklığı, yoğun bakım yatış kliniği, diğer hastaların bakım ve tedavilerini gören hastalar ve diğer hastaların tedavi ve bakımını görme durumunda yaşananlar Tablo 2'de

verilmiştir. Hastaların yoğun bakımda yatış süresi 79.84 ± 61.91 (min:24, max:336) saattir.

Tablo 3. Yoğun Bakım Deneyim Ölçeği ve Hastane Anksiyete Ölçeği Puan Ortalamaları

Yoğun Bakım Deneyim Ölçeği Puan Ortalamaları	
Ortalama	49.51 ± 6.05 (min:35,max: 59)
Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği Puan Ortalamaları	
Anksiyete	8.67 ± 3.84 (min:4, max:21)
Depresyon	9.36 ± 3.30 (min:2, max:19)

Tablo 3'te hastaların Yoğun Bakım Deneyim Ölçeği 49.51 ± 6.05 (min:35,max: 9), HADÖ Puan Ortalamaları Anksiyete alt boyutu 8.67 ± 3.84 (min:4, max:21) depresyon alt boyutu 9.36 ± 3.30 (min:2, max:19) olmak üzere gösterilmiştir. Hastaların sosyodemografik verileri (yaş, medeni durum, eğitim durumu, meslek ve sosyal güvence) ile YBDÖ ve HADÖ Puan ortalamaları karşılaştırıldığında yaş dışında diğer sosyodemografik veriler arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Hastaların yaş grupları ile depresyon alt ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p=0.044$).

Tablo 4. Hastaların Yoğun Bakım Yatış Bilgileri İle Yoğun Bakım Deneyim Ölçeği ve Hastane Anksiyete-Depresyon Ölçek Puanları Karşılaştırılması (n=52)

YOĞUN BAKIM YATIŞ SÜRECİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği(HADS)		
	YBDÖ (Yoğun Bakım Deneyim Ölçeği) Puan Ortalamaları	Anksiyete Alt Ölçeği Puan Ortalama	Depresyon Alt Ölçeği Puan Ortalama
	P	P	P
Yoğun Bakım Yatış Süresi	0.166	0.508	0.203
Yoğun Bakım Yatış Sıklığı	0.005	0.010	0.128
Yoğun Bakımdaki Diğer Hastaları Görme Durumu	0.008	0.020	0.175
Diğer Hastaları Görme Durumunda Yaşanan Duygular	0.958	0.331	0.050

Tablo 4'te hastaların Yoğun Bakım Yatış Bilgileri İle Yoğun Bakım Deneyim Ölçeği ve Hastane Anksiyete-Depresyon Ölçek Puanları Karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Sonuçlara göre Yoğun bakım yatış sıklığı ve diğer hastaları görme durumunun YBDÖ ve Anksiyete alt ölçeği puan ortalamaları ile arasında anlamlı bir ilişki vardır. Diğer hastaları görme durumunda yaşanan duygularla Hastane Anksiyete Depresyon ölçeğinin depresyon alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

TARTIŞMA

Bireylerin yoğun bakımda birçok olumsuz deneyimi olabilmektedir. Bu olumsuz deneyimler hastanın yoğun bakımdan sonraki taburculuk sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Hastaların yoğun bakım deneyimleri ve hastane sürecindeki anksiyete depresyonları tedaviye uyumunu ve taburculuk sürecini etkilemektedir.

Hastaların YBDÖ'den aldıkları puan ortalamalarının 49.51 ± 6.05 (min:35, max:59) olduğu belirlenmiştir. HADÖ'den aldıkları puan ortalamalarının anksiyete için 8.67 ± 3.84 (min:4, max:21), depresyon için 9.36 ± 3.30 (min:2, max:19) olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre hastaların yoğun bakımda orta düzeyde anksiyete ve depresyon yaşadıkları belirlenmiştir.

Özşaker ve ark.(2013)'nin YBÜ'ye yatırılan 60 yaş ve üzeri hastaların yoğun bakım deneyimlerinin değerlendirildiği araştırmalarında hastaların yaş grupları ile YBDÖ puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Sonuçlarımız bu çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Özşaker ve ark., 2013). Araştırma sonucumuzda yaş dışında diğer sosyodemografik özellikler ile YBDÖ puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Sonucumuz literatürdeki benzer tipteki çalışmalarla uyumludur (Okanlı ve ark. 2006; Hindistan ve ark. 2009; Özdemir, 2010; Yapucu, Zaybak, Biçici ve Çevik 2010; Özşaker ve ark., 2013).

Literatürde yoğun bakımda kalış süresinin yoğun bakım deneyimlerini etkileyebildiği belirtilmektedir (Akıncı ve ark., 2007; Hofhuis ve ark. 2008). Bizim araştırmamızda yatış süresi ile YBDÖ puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Araştırmamızda yer alan hasta grubunun yoğun bakımda kısa süre

yatmasının (79.84 ± 61.91 /saat (min:24,max:336) bu sonuç üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Adsay ve Dedeli'nin (2015) yoğun bakım ünitesinden taburcu olan hastaların yoğun bakım deneyimlerini değerlendirdikleri 190 hastanın dahil edildiği araştırmada YBDÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu (62.1 ± 5.2) belirlenmiştir (Adsay ve Dedeli, 2015). Adsay ve Dedeli'nin (2015) çalışma sonucuna göre bizim bulgularımızda hastaların ölçek puan ortalamasının daha düşük olduğu ancak yapılan diğer çalışma sonuçları ile benzerlik gösterdiği dikkati çekmiştir (Hindistan ve ark. 2009; Demir ve ark. 2009; Özdemir, 2010).

Tıbbi ya da cerrahi nedenlerle hastaneye yatan bir birey gerek hastalığı ile gerekse hastane ortamıyla ilgili birçok olumsuz duygu, düşünce ve davranışlar sergileyebilir. Tıbbi hastalık durumunun herhangi bir psikiyatrik bozukluk riskini artırdığı bilinmektedir Okanlı ve ark.(2005) hastanede yatan hastaların %30 ve %60 gibi büyük bir çoğunluğunun hastalıklarına eşlik eden psikiyatrik sorunlar yaşadıklarını gözlemlemiştir. (Heyland ve ark. 2002; Okanlı ve ark.

2005). Bizim çalışmamızda da hastalarımızın orta düzeyde anksiyete ve depresyon yaşadıkları belirlenmiştir. Anksiyete alt boyutu 8.67 ± 3.84 (min:4, max:21) depresyon alt boyutu 9.36 ± 3.30 (min:2, max:19).

Okanlı ve ark.'nın (2005) cerrahi kliniklerinde yatan hastaların anksiyete ve depresyon düzeylerinin belirlenmesine ilişkin 311 hastada yaptıkları çalışma sonucunda HADÖ'nün depresyon alt boyutu puan ortalamasının 7.7 ± 4.9 , anksiyete alt boyut puan ortalamasının ise 8.04 ± 5.0 olduğu bulunmuştur. Bizim çalışma sonucumuza göre anksiyete ve depresyon puan ortalamaları benzerlik göstermektedir.

Okanlı ve ark.'nın (2005) çalışmalarında yaş, medeni durum ve sağlık güvencesi dışındaki sosyodemografik veriler ile HADÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanırken bizim çalışmamızda yaş dışında anlamlı fark saptanmamıştır. Sonucumuz Okanlı ve ark (2005)'in çalışması ile benzerlik göstermemektedir.

Karamustafaloğlu ve ark (2010)'ın yaptıkları çalışmada HADÖ'nün depresyon alt boyutu puan ortalamasının 10.0 ± 3.9 , anksiyete alt boyut puan ortalamasının ise 10.9 ± 4.1 olduğu belirlenmiştir. Bizim çalışma sonucumuzda orta düzey anksiyete ve depresyon belirlenirken Karamustafaloğlu ve ark (2010)'ın çalışmasında bu oran yüksek düzey olarak bulunmuştur. Çalışma sonuçlarımızla benzerlik göstermemektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre hastaların YBDÖ'den ve HADÖ'den aldıkları puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre hastaların yoğun bakım deneyimlerinin ve anksiyete, depresyon durumlarının orta düzeyde iyi olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları yalnızca en az 24 saat yatmış olan, 18 yaş ve üzerindeki ve araştırmaya katılmayı kabul eden hastalar ile sınırlıdır. Elde edilen sonuçlar, yalnızca bu çalışma kapsamına giren hastalar ile genellenemez. Araştırmadan elde edilen bilgilere dayanarak YBÜ'de yatan hastaların tedavi ve bakım sürecinde işlemlerle ilgili bilgi verilerek güven verici iletişim becerilerinin geliştirilmesi ve hemşirelik yönetiminin güçlendirilmesi önerilebilir.

Kaynaklar

1. Adsay, E., Dedeli, Ö. (2015). Yoğun Bakım Ünitesinden Taburcu olan Hastaların Yoğun Bakım Deneyimlerinin Değerlendirilmesi. *Yoğun Bakım Dergisi*, 1(6):90-97.
2. Akıncı, S.B., Kanbak, M., Güler, A., Canbay, M., Aypar, Ü. (2007). Mekanik ventilasyondaki hastalarda stres yaratan deneyimler. *Journal of Anaesthesiology and Reanimation*, 35(2):320-328.
3. Alasad, J.A., Tabar, N.A., Ahmad, M.M. (2015). Patients' experience of being in intensive care units. *Journal of Critical Care*, 30(4): 859-e7.
4. Aydemir, Ö., Güvenir, T., Küey, L., Kültür, S. (1997). Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik Güvenilirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 1997;8(3):280-287.
5. Demir, Y., Akın Korhan, E., Eşer, İ., Khorshid, L. Yoğun bakım deneyim ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türkiye Klinikleri Journal Nursing Science* 2009;1(1):1-11.
6. Durmaz Akyol, A. (2008). Psychosocial issues in intensive care patients. *Journal of Critical Care Nursing*, 12(2):26-32.
7. Güngör, MD.(2015) Yoğun Bakımın Tarihçesi ve Yoğun Bakım Hemşireliğinde Temel Kavramlar. (1. Baskı, sy.2-10). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
8. Heyland, D.K., Rucker, G.M., Dodek, P.M., Kutsogiannis, D.J., Konopad, E., Cook, D.J., O'callaghan, C.J. (2002). Family satisfaction with care in

the intensive care unit: results of a multiple center study. *Critical care medicine*, 30(7):1413-1418.

9. Hindistan, S., Nural, N., Öztürk, H. (2009). Yoğun bakım ünitesinde yatan hastaların deneyimleri. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*, 13(1):40-46.
10. Hofhuis, J. G., Spronk, P. E., Stel, H. F., Schrijvers, A. J., Rommes, J. H., Bakker, J. (2008). Experiences of critically ill patients in the ICU. *Intensive and Critical Care Nursing*, 24(5):300-313.
11. Hupcey, J.E., Zimmerman, H.E. (2000). The need to know: experiences of critically ill patients. *American Journal of Critical Care*, 9(3):192.
12. Karamustafaloğlu, O., Özçelik, B., Bakım, B., Ceylan, Y.C., Yavuz, B.G., Güven, T., Gönenli, S. (2010). İntiharı öngörebilecek bir araç: Hastane anksiyete ve depresyon ölçeği. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 23(2): 152-157.
13. Okanlı, A; Özer, N.; Akyıl, R.Ç., Koçkar, Ç. (2006). Cerrahi Kliniklerinde Yatan Hastaların Anksiyete Ve Depresyon Düzeylerinin Belirlenmesi. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*, 9(4):38-44.
14. Özdemir, L. (2010). Koroner yoğun bakımda kalan hastaların deneyimlerinin belirlenmesi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 1(5):5-12.
15. Öz, F. (2004) Sağlık Alanında Temel Kavramlar. Ankara: İmaj İç ve Dış Ticaret A.Ş.
16. Özşaker, E., Alcan, A., Korkmaz, F. (2013). Yaşlı Hastaların Yoğun Bakım Deneyimlerinin İncelenmesi. *Turkish Journal of Geriatrics/Türk Geriatri Dergisi*, 16(4):1-5.
17. Rattray, J., Johnston, M., Wildsmith, J.A.W. (2004). The intensive care experience development of the ICE questionnaire. *Journal Advance Nursing*, 47(1):64-73.
18. Tunçay, G.Y., Uçar, H.(2010). Hastaların yoğun bakım ünitesinin fiziksel ortam özelliklerine ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 17(2):33-46.
19. Yapucu, G.Ü., Zaybak, A., Biçici, B., Çevik, K. (2010). Hemşirelerin İntramüsküler Enjeksiyon İşlemine Yönelik Uygulamalarının İncelenmesi. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*, 12(4):84-90.